

Sygn. akt I Ca 312/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Łomży Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Włodzimierz Wójcicki

Sędziowie : Wiesława Kozikowska (spr.)

Eugeniusz Dąbrowski

Protokolant: Alicja Gładysiak

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2017 r. w Łomży

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej we W.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Wysokiem Mazowieckiem

z dnia 5 lipca 2017r., sygn. akt I C 692/15

I. zmienia zaskarżony wyrok :

a/ w pkt. I. i II. w ten sposób, że zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej we W. kwotę 7.534,84 (siedem tysięcy pięćset trzydzieści cztery i 84/100) złotych, w tym:

- kwotę 6.427,84 (sześć tysięcy czterysta dwadzieścia siedem i 84/100) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6.08.2015 r. do 31.12.2015 r. i dalej z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1.01.2016 r. do dnia zapłaty,
- kwotę (...) (jeden tysiąc sto siedem) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 19.12.2015r. do dnia 31.12.2015r. i dalej z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1.01.2016r. do dnia zapłaty;

oraz oddala powództwo w pozostałej części;

b/ w pkt. III. w ten sposób, że zasądza od powoda (...) Spółki Akcyjnej we W. na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 1.267,58 zł tytułem zwrotu kosztów procesu przed sądem pierwszej instancji;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od powoda (...) Spółki Akcyjnej we W. na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 2607 zł, w tym kwotę 807 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych i kwotę 1800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – w postępowaniu przed sądem drugiej instancji.

Wiesława Kozikowska W. E. D.

Sygn. akt I Ca 312/17

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. we W., po ostatecznym sprecyzowaniu powództwa, wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W. kwoty 26.107 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 sierpnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty. Powód podał, iż w ramach żądanej kwoty 26.107 zł domaga się kwoty 22.000 zł tytułem odszkodowania za szkodę w budynku stodoły, kwoty 3.000 zł tytułem odszkodowania za szkodę w budynku mieszkalnym oraz kwoty 1.107 zł tytułem zwrotu kosztów sporządzenia kosztorysu prywatnego. Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Powód wskazał, że na podstawie cesji z dnia 24 listopada 2015 r. nabył od K. W. (1) wszelkie roszczenia przeciwko pozwanemu wynikające z umowy obowiązkowego ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstw rolnych od ognia i innych zdarzeń, potwierdzonej polisą nr (...). W wyniku huraganu, który miał miejsce w dniu 6 lipca 2015 r. powstała szkoda na ubezpieczonych nieruchomościach. Szkoda została zgłoszona niezwłocznie, tj. dnia 6 lipca 2015 r. Pozwany uznał swoją odpowiedzialność z tytułu tego zdarzenia i wypłacił odszkodowanie w łącznej kwocie 20.623,81 zł, które zdaniem powoda jest zaniżone. Powód dodał, że dla uzyskania przez poszkodowanego wiedzy, co do prawidłowości przeprowadzonego przez pozwanego postępowania likwidacji szkody i możliwości uzyskania dalszej kwoty odszkodowania od ubezpieczyciela sprawcy szkody zlecił sporządzenie kosztorysu. Opinia prywatna została zweryfikowana przez pozwanego, który nie uznał ustaleń dokonanych w kosztorysie i nie dokonał dopłaty odszkodowania. Według powoda koszt przedmiotowej ekspertyzy stanowił wymierną stratę w majątku powoda, która pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem i odmową zakładu ubezpieczeń wypłacenia pełnej wysokości odszkodowania. Jako podstawę prawną swojego roszczenia powód wskazał art. 805 § 1, § 2 pkt 1 k.c. oraz art. 67 ust. 1 i art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Powód ponadto wskazał na nieprawidłowe pomniejszenie przez pozwanego należnego odszkodowania o stopień zużycia technicznego budynków określony w umowie ubezpieczenia. W ocenie powoda sumy ubezpieczenia wskazane w polisie uwzględniają już należyty stopień zużycia technicznego budynków i niedopuszczalne jest ponowne odliczenie stopnia zużycia technicznego w wysokości wskazanej w polisie od kwoty odszkodowania. Powód, powołując się na ugruntowane stanowisko judykatury, wskazał, że zgodnie z art. 68 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy wysokość odszkodowania może zostać pomniejszona jedynie o wysokość faktycznego zużycia w okresie od dnia powstania odpowiedzialności pozwanego do dnia szkody. Powód podał, że datę naliczania odsetek przyjął zgodnie z dyspozycją art. 817 k.c. w zw. z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej w zw. z art. 14 ww. ustawy i dochodzi ich od dnia kolejnego po upływie 30 dni od momentu zgłoszenia szkody, tj. od dnia 6 sierpnia 2015 r.

Pozwany (...) S.A. w W. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Pozwany, nie kwestionując co do zasady odpowiedzialności za zaistniałe zdarzenie, podniósł, że zgodnie z zawartą z poszkodowanym K. W. (1) umową ubezpieczenia, suma ubezpieczenia stodoły wynosi 39.000 zł, a wypłacone dotychczas odszkodowanie w związku z powstałą szkodą w stodole wynosi 19.928,73 zł. Zdaniem pozwanego żądana przez powoda kwota łącznie z wypłaconą już kwotą przekracza sumę ubezpieczenia, do której może odpowiadać pozwany. Pozwany wskazał, że poszkodowany otrzymał odszkodowanie za szkodę w budynku stodoły zgodnie z art. 68 ust. 1 ww. ustawy, a przy jego ustalaniu uwzględniono faktyczne zużycie budynku z dnia szkody, stosownie do tego przepisu. Natomiast odnośnie odszkodowania za szkodę w budynku mieszkalnym, zdaniem pozwanego, otrzymana już przez poszkodowanego kwota 695,08 zł jest odpowiednia, a zatem

bezpodstawnie żąda kwoty 3.000 zł z tego tytułu. Ponadto pozwany podniósł, że powód nie ma legitymacji procesowej do występowania w niniejszej sprawie, gdyż nie nabył skutecznie wierzytelności od poszkodowanego K. W. (1), który tę samą wierzytelność sprzedał P. Z. w dniu 25 listopada 2015 r. Wskazał, że P. Z. dochodzi odszkodowania z tytułu tej szkody przed Sądem Rejonowym w Białymstoku.

Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem I Wydział Cywilny wyrokiem z 5 lipca 2017r., zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej we W. kwotę 22.567,67 zł, w tym: kwotę 21.460,67 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 sierpnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 1.107 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 19 grudnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty (pkt. I wyroku). W pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt. II). Ponadto zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.010,24 zł tytułem kosztów procesu(pkt. III wyroku).

Sąd Rejonowy poczynił następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 6 lipca 2015 r. w miejscowości W. na nieruchomości, stanowiącej własność K. W. (1) wskutek działania huraganu zawałiła się całkowicie stodoła, a w budynku mieszkalnym uszkodzeniu uległy elementy elewacji. W dacie tego zdarzenia poszkodowany K. W. (1) korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia budynków wchodzących w skład gospodarstw rolnych od ognia i innych zdarzeń losowych na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej z pozwanym (...) S.A. w W. - polisa nr (...). Ubezpieczeniem tym objęte był m.in. budynek stodoły z sumą ubezpieczenia 39.000 zł i budynek mieszkalny z sumą ubezpieczenia 57.500 zł. W dniu 6 lipca 2015 r. została zgłoszona szkoda w ww. budynkach w pozwanym Zakładzie (...). Po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego pozwany decyzją z 15 lipca 2015 r. przyznał i wypłacił K. W. (1) odszkodowanie w wysokości łącznie 20.623,81 zł, w tym kwotę 19.928,73 zł tytułem odszkodowania za szkodę w budynku stodoły i kwotę 695,08 zł tytułem odszkodowania za szkodę w budynku mieszkalnym. W dniu 24 listopada 2015 r. zawarta została pomiędzy K. W. (1) a powodem (...) S.A. we W. umowa przelewu wierzytelności, na podstawie której powód nabył wierzytelność pieniężną w stosunku do pozwanego (...) S.A. w W. tytułem odszkodowania za szkodę w mieniu powstałą dnia 6 lipca 2015 r. objętą ochroną ubezpieczeniową w ramach umowy ubezpieczenia polisa nr (...) wraz ze wszelkimi związanymi z nią prawami, w tym także roszczeniem o zapłatę odsetek z tytułu opóźnienia. Strony tej umowy ustaliły, że przeniesienie wierzytelności następuje z chwilą podpisania niniejszej umowy. Ponadto w treści tej umowy K. W. (1) oświadczył, że przedmiotowa wierzytelność istnieje i nie została wcześniej przelana na inną osobę, zastawiona, ani w żaden sposób obciążona oraz zobowiązał się nie rozporządzać tą wierzytelnością w przyszłości. . W piśmie z dnia 24 listopada 2015 r., doręczonym pozwanemu w dniu 27 listopada 2015 r., K. W. (1) zawiadomił pozwanego o przelewie ww. wierzytelności. Zaś w dniu 25 listopada 2015 r. zawarta została pomiędzy K. W. (1) (zbywcą), a P. Z. prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...) w B. (nabywcą) umowa przelewu wierzytelności dotycząca przeniesienia przez zbywcę na nabywcę wierzytelności w stosunku do (...) S.A. w W., tytułem odszkodowania za szkodę w budynkach wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, powstałą dnia 6 lipca 2015 r. Zgodnie z treścią § 3 ust. 1 tej umowy zbywca przenosi na nabywcę ww. wierzytelność pod warunkiem zawieszającym uiszczenia przez nabywcę ceny określonej w tej umowie. Uiszczenie ceny określonej w powyższej umowie przez nabywcę nastąpiło 14 stycznia 2016 r. K. W. (1) pismem z dnia 25 listopada 2015r. zawiadomił pozwanego o przelewie wierzytelności. Wcześniej w dniu 29 września 2016 r. złożył pisemne oświadczenie, iż rozwiązuje umowę z firmą (...) S.A. na sprzedaż wie wierzytelności szkody powstałej w budynkach gospodarczych, ponieważ nie podpisywał tej umowy lub był nieświadomy, co podpisuje, gdyż nie został poinformowany, że podpisuje umowę na sprzedaż, a podpisał tylko umowę o dochodzenie roszczeń. Sąd Rejonowy podał, że na jego zlecenie, w dniu 28 października 2015 r. została sporządzona prywatna opinia – szacunek szkód wyrządzonych przez huragan w dniu 6 lipca 2015 r. w miejscowości W. na nieruchomości, stanowiącej własność K. W. (1). Powód poniósł koszty tej opinii w wysokości 1.107 zł. Z dalszych ustaleń Sądu Rejonowego wynika, że zgodnie z wnioskami sporządzonej w niniejszej sprawie opinii biegłego wysokość szkody w budynku stodoły wynosi 96.649,86 zł, zaś wysokość szkody w budynku mieszkalnym wynosi 3.084,48 zł. Z opinii wynika również, że wysokość szkody została ustalona z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, w

tym art. 68 i art. 69. W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, iż nie budzi wątpliwości wiarygodność dokumentów i zdjęć zebranych w aktach tej sprawy, jak i dokumentów z akt spraw dołączonych do niniejszej sprawy. Żadna ze stron nie kwestionowała tych dowodów. Odnosząc się do sporządzonej na potrzeby niniejszej sprawy opinii biegłego z zakresu budownictwa, Sąd ocenił ją, jako pełną, jasną, fachową i rzetelną. Wnioski tej opinii nie zostały skutecznie podważone. W ocenie Sądu biegły w sposób wyczerpujący ustosunkował się do zgłoszonych do opinii zastrzeżeń, przekonująco je odpierając. Ponadto biegły, sporządzając przedmiotową opinię, uwzględnił obowiązujące regulacje prawne, w tym ww. przepisy prawa, wobec czego brak było powodów, by nie podzielić wniosków tej opinii. Sąd Rejonowy odnośnie zeznań świadków - poszkodowanego K. W. (1) i jego żony K. W. (2), wskazał, że wobec grożących K. W. (1) konsekwencji prawnych w związku z zawarciem dwóch umów z różnymi podmiotami dotyczących sprzedaży tej samej wierzytelności, osoby te były zainteresowane wynikiem tej sprawy na niekorzyść powoda w konsekwencji przyjęcia przez Sąd, że umowa cesji z dnia 24 listopada 2015 r. jest nieważna, bądź przyjęcia, że K. W. (1) uchylił się od skutków swego oświadczenia woli. W dalszych rozważaniach Sąd Rejonowy podał, iż pozwany nie kwestionował – co do zasady – swej odpowiedzialności na podstawie art. 805 § 1 i § 2 pkt 1 k.c. w zw. z art. 67 ust. 1 i art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych i obowiązku zapłaty odszkodowania w związku ze skutkami zdarzenia z dnia 6 lipca 2015 r. Jednakże stał na stanowisku, że wypłacona dotychczas przez niego na rzecz poszkodowanego kwota 20.623,81 zł, w tym kwota 19.928,73 zł tytułem odszkodowania za szkodę w budynku stodoły i kwota 695,08 zł tytułem odszkodowania - wyczerpuje należne odszkodowanie z tytułu przedmiotowego zdarzenia. Sąd I instancji podniósł, że zgodnie z treścią art. 824 § 1 k.c., jeżeli nie umówiono się inaczej, suma ubezpieczenia ustalona w umowie stanowi górną granicę odpowiedzialności ubezpieczyciela. Stosownie zaś do art. 824¹ § 1 k.c., o ile nie umówiono się inaczej, suma pieniężna wypłacona przez ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia nie może być wyższa od poniesionej szkody. W niniejszej sprawie, jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego, umowa ubezpieczenia zawarta przez K. W. (1) z pozwanym (...) S.A. w W. - polisa nr (...) obejmowała ubezpieczeniem budynek stodoły z sumą ubezpieczenia 39.000 zł i budynek mieszkalny z sumą ubezpieczenia 57.500 zł. Zaś ustalona na podstawie opinii biegłego wysokość szkody w budynku stodoły wynosi 96.649,86 zł, z kolei wysokość szkody w budynku mieszkalnym wynosi 3.084,48 zł. Zatem uwzględniając kwoty pełnego odszkodowania oraz sum ubezpieczenia, a także odszkodowania wypłaconego dotychczas przez pozwanego, Sąd Rejonowy uznał, że powodowi należy się dopłata tytułem odszkodowania w związku ze skutkami zdarzenia z dnia 6 lipca 2015 r. w wysokości 19.071,27 zł (39.000 zł – 19.928,73 zł = 19.071,27 zł) za szkodę w budynku stodoły i 2.389,40 zł (3.084,48 zł – 695,08 zł = 2.389,40 zł) za szkodę w budynku mieszkalnym, tj. łącznie 21.460,67 zł. Powodowi należy się także zwrot kosztów sporządzenia prywatnej opinii, poniesionych w dniu 3 grudnia 2015 r. w wysokości 1.107 zł. Niewątpliwie sporządzenie tego kosztorysu było niezbędne dla dokonania weryfikacji prawidłowości przeprowadzonego przez pozwanego postępowania likwidacyjnego i możliwości uzyskania dalszej kwoty odszkodowania od ubezpieczyciela. W pełni na aprobatę zasługuje stanowisko, iż koszt przedmiotowej ekspertyzy stanowił wymierną stratę w majątku powoda, która pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym, o którym mowa w art. 361 k.c., ze zdarzeniem i odmową pozwanego Zakładu (...) wypłacenia pełnej wysokości odszkodowania. Z tych względów, Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę łącznie 22.567,67 zł (pkt I sentencji wyroku), a w pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt II sentencji wyroku). Jednocześnie uznał, iż umowa przelewu wierzytelności z dnia 24 listopada 2015 r. jest ważna, a K. W. (1) nie uchylił się od skutków swego oświadczenia woli. Okoliczności podnoszone przez K. W. (1) i jego żonę o tym, że zawierając przedmiotową umowę z powodem był on nieświadomy, bądź, że działał pod wpływem błędu, nie zostały udowodnione. Zgodnie z treścią art. 82 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych. Natomiast w myśl art. 84 § 1 k.c. w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej. Sąd Rejonowy mając na względzie materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, jak też w załączonych aktach dochodzenia Prokuratury Rejonowej w

Wysokiem Mazowieckiem sygn. PR Ds. 5.2017, uznał, że brak jest podstaw do stwierdzenia, że K. W. (1) w chwili zawierania przedmiotowej umowy cesji znajdował się z jakichkolwiek powodów w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Nie znalazł też podstaw do tego, aby uznać, że osoba, wobec której K. W. (1) złożył swoje oświadczenie woli, wywołała u niego błąd co treści czynności prawnej. W tej mierze podał, że znamienne są zeznania samego K. W. (1), który wskazał, iż był u niego jeden człowiek, któremu sprzedał wierzytelność; nie czytał, co podpisywał, bo nie było czasu; potem przyjechał drugi; obaj ustalali, żeby nabyć tą wierzytelność. Natomiast z zeznań świadka K. W. (2) wynika, że nie widziała ona tych dokumentów, które podpisał jej mąż w dniu 24 listopada 2015 r. oraz, że nie czytała ona, ani jej mąż tych dokumentów przed ich podpisaniem, natomiast osoba, która te dokumenty przywiozła mówiła, że przeleją na ich rzecz kwotę 1.500 zł tytułem odszkodowania, tylko trzeba podpisać dokumenty. W świetle powyższych okoliczności, w ocenie Sądu Rejonowego nieuprawnione jest powoływanie się obecnie przez K. W. (1) na nieświadomość, bądź błąd co do treści czynności prawnej, nie sposób także mówić o wywołaniu u niego błędu przez drugą stronę umowy cesji. Niewątpliwie K. W. (1) najpierw dokonał przelewu przedmiotowej wierzytelności na rzecz powoda na podstawie ważnej umowy z dnia 24 listopada 2015 r., zgodnie z którą przeniesienie wierzytelności nastąpiło z chwilą podpisania tej umowy. Następnie w dniu 25 listopada 2015 r. K. W. (1) zawarł kolejną umowę przelewu tej samej wierzytelności, przy czym przeniesienie wierzytelności, zgodnie z tą umową, miało nastąpić z chwilą uiszczenia przez nabywcę ceny określonej w umowie (uiszczenie tej ceny miało miejsce w dniu 14 stycznia 2016 r.). W tych okolicznościach Sąd stwierdził, że powód nabył skutecznie przedmiotową wierzytelność od poszkodowanego K. W. (1) i jest w pełni uprawniony do dochodzenia roszczeń z tego tytułu od pozwanego w niniejszej sprawie. O odsetkach za opóźnienie od zasądzonej kwoty odszkodowania Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. (w brzmieniu tego przepisu obowiązującym do 31 grudnia 2015 r. oraz od dnia 1 stycznia 2016 r.) w zw. z art. 817 § 1 k.c., określając początek ich biegu, odnośnie odszkodowania za szkodę w budynku stodoły i w budynku mieszkalnym, zgodnie z żądaniem pozwu, na dzień 6 sierpnia 2015 r. Pozwany otrzymał w dniu 6 lipca 2015 r. zawiadomienie o szkodzie. Regułą wynikającą z art. 817 § 1 k.c. i art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych jest, iż ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie 30 dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. W niniejszej sprawie termin 30 dni upłynął w dniu 5 sierpnia 2015 r. W związku z tym Sąd zasądził należną kwotę odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 sierpnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty. W odniesieniu natomiast do kwoty 1.107 zł z tytułu zwrotu kosztów sporządzenia prywatnego kosztorysu, Sąd Rejonowy zaznaczył, że powód poniósł ten koszt dopiero w dniu 3 grudnia 2015 r., zaś o zwrot wystąpił do pozwanego po raz pierwszy niniejszym pozwem. Z uwagi na to, że odpis pozwu został doręczony pozwanemu w dniu 18 grudnia 2015 r., Sąd na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. (w brzmieniu tego przepisu obowiązującym do 31 grudnia 2015 r. oraz od dnia 1 stycznia 2016 r.) w zw. z art. 455 k.c., należną kwotę tytułem zwrotu poniesionych przez powoda kosztów prywatnej opinii zasądził wraz z ustawowymi odsetkami od dnia następnego po dniu doręczenia pozwanemu odpisu pozwu, tj. od dnia 19 grudnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty (pkt. I sentencji wyroku) i oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt II sentencji wyroku). O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego uwzględnienia żądań koszty ulegają wzajemnemu zniesieniu lub stosunkowemu rozdzieleniu. Żądanie powoda zostało uwzględnione w 86%, natomiast pozwany wygrał sprawę w 14%. Stosownie do powyższego, Sąd rozdzielił między stronami koszty procesu, w tym koszty zastępstwa procesowego każdej ze stron w kwocie 2.400 zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, uiszczoną przez powoda opłatę sądową od pozwu w wysokości 1.306 zł, koszty opinii biegłego w wysokości łącznie 984,68 zł (uiszczone w kwocie 284,68 zł przez powoda i w kwocie 700 zł przez pozwanego). Uwzględniając procentowy wynik sprawy, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.010,24 zł tytułem kosztów procesu (koszty sądowe: 1.306 zł + 984,68 zł = 2.290,68 zł, 2.290,68 zł x 86% = 1.970 zł po zaokrągleniu, tj. kwota należna od pozwanego, 1.970 zł – 700 zł (zaliczka uiszczona przez pozwanego) = 1.270 zł – tytułem zwrotu kosztów sądowych powodowi; 2.290,68 zł x 14% = 320,68 zł, tj. kwota należna od powoda (przy czym uiszczył on tytułem kosztów sądowych łącznie 1.590,68 zł); koszty zastępstwa prawnego z opłatą skarbową: 2.417 zł x 86% = 2.078,62 zł, tj. kwota należna powodowi od pozwanego i 2.417 zł x 14% = 338,38 zł, tj. kwota należna pozwanemu od powoda, 2.078,62 zł - 338,38 zł = 1.740,24 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego powodowi; łącznie: 1.270 zł + 1.740,24 zł = 3.010,24 zł tytułem zwrotu kosztów procesu powodowi). Koszty zastępstwa procesowego ustalone

zostały w oparciu o § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. Dlatego też orzekł, jak w pkt III sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany (...) S.A. w W., zaskarżając go w części t.j. pkt I i III i zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie: - art. 805 § 1 i § 2 k. c. w związku z art. 67 ust 1 i art 68 ust 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez nieuwzględnienie w uszkodzonych budynkach stopnia ich zużycia w przypadku stodoły 73%, zaś w przypadku budynku mieszkalnego 69% i bezpodstawne zasądzenie na rzecz powoda dodatkowego odszkodowania za szkodę w budynku stodoły w kwocie 19.071,27 zł i za szkodę w budynku mieszkalnym odszkodowania w kwocie 2.389,40 zł podczas, gdy po uwzględnieniu stopnia zużycia technicznego za budynek stodoły powinno być przyznane dodatkowe odszkodowanie w kwocie 6.166,73 zł, zaś za budynek mieszkalny dodatkowe odszkodowanie w kwocie 261,11 zł z uwagi na fakt, iż uszkodzone budynki były ubezpieczone w wartości rzeczywistej i zgodnie z Uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2015 r III CZP 71/15 ustalenie wysokości szkody w razie niepodjęcia odbudowy następuje z uwzględnieniem stopnia zużycia budynku.

- art. 361 § 1 k.c. poprzez bezpodstawne zasądzenie na rzecz powoda kwoty 1.107 zł tytułem kosztów sporządzenia prywatnej opinii za szkodę w budynkach, podczas, gdy ta opinia była zbędna, gdyż Sąd przyznając odszkodowanie oparł się na opinii biegłego sądowego, a pozwany odpowiada zaś tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania z którego szkoda wynikła, a koszt prywatnej opinii nie stanowi szkody.

Wskazując na powyższy zarzut, wniósł o:

1. a) zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I. poprzez obniżenie zasądzonej kwoty 22.567,67 zł do kwoty 6.427,84 zł i oddalenie powództwa w pozostałym zakresie

b) odpowiednią zmianę pkt III wyroku i obniżenie zasądzonych od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego

c) zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów w postępowaniu apelacyjnym w tym kosztów zastępstwa prawnego

ewentualnie:

2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania z uwzględnieniem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje : Apelacja pozwanego jest w znacznej części uzasadniona. Sąd Okręgowy podziela w pełni ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy i przyjmuje je własne Zasadniczo należy zgodzić się też z oceną prawną dokonaną przez Sąd Rejonowy za wyjątkiem ustalenia wysokości szkody w budynku stodoły i budynku mieszkalnego. W tej kwestii Sąd Okręgowy podziela zarzuty apelacji pozwanego w zakresie naruszenia art. 805 § 1 i § 2 k. c. w związku z art. 67 ust 1 i art 68 ust 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez nieuwzględnienie w uszkodzonych budynkach stopnia ich zużycia. Ubezpieczenie budynków rolniczych regulowane przepisami ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 392 ze zm.) jest ubezpieczeniem odnoszącym się do mienia. Przepisy powołanej ustawy zawierają regulację wskazującą na metodę, sposób, ustalania wysokości szkody w dwóch sytuacjach: gdy rolnik nie podejmuje odbudowy, naprawy lub remontu budynku, w którym powstała szkoda wywołana zdarzeniem rodzącym

odpowiedzialność ubezpieczyciela (art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy) i gdy następuje odbudowa lub remont budynku (art. 68 ust. 1 pkt 2). W pierwszym wypadku, objętym zagadnieniem prawnym, wysokość szkody ustala się na podstawie cenników stosowanych przez zakład ubezpieczeń do szacowania wartości budynków (art. 70 ust. 3 pkt 1); cenniki te podlegają corocznej aktualizacji (art. 68 ust. 2). Można dodać, że w sytuacji drugiej, wysokość szkody ustala się na podstawie kosztorysu (art. 68 ust. 1 pkt 2) odzwierciedlającego koszty odbudowy budynku. Ponadto ustawa zawiera też przepisy wprost dotyczące ustalania wysokości (rozmiaru) szkody. Takim przepisem jest niewątpliwie art. 69 pkt. 1 ustawy, stanowiący, że wysokość szkody w budynkach rolniczych zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub odbudowy. Przepis wyraża obowiązującą na gruncie odpowiedzialności odszkodowawczej zasadę *compensatio lucri cum damno*, a więc kompensowanie uszczerbku doznanego przez poszkodowanego korzyścią uzyskaną przez niego w wyniku tego samego zdarzenia, które spowodowało uszczerbek. Z kolei art. 68 ust. 4 ustawy stanowi, że zakład ubezpieczeń nie uwzględnia stopnia zużycia budynku tylko przy szkodach drobnych, których wartość nie przekracza równowartości złotych 100 euro. Ponieważ w przepisie tym ustawodawca wyłączył obowiązek uwzględniania stopnia zużycia budynku tylko przy szkodach drobnych, których wartość nie przekracza równowartości złotych 100 euro, oznacza to, że przy szkodach przekraczających tę wartość obowiązek uwzględniania stopnia zużycia budynku istnieje, co w sposób oczywisty pozostaje w zgodzie z ogólnymi zasadami ustalania szkody i odszkodowania obowiązującymi na gruncie prawa cywilnego, o czym była mowa wyżej. Uwzględnienie więc stopnia zużycia budynku na etapie ustalania rozmiaru szkody pozwala na ustalenie rozmiaru doznanego uszczerbku zgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy. Zgodnie z art. 361 § 2 k.c. naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Tę różnicę ma, co do zasady, wyrównać odszkodowanie ubezpieczeniowe. W myśl art. 13 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, w ubezpieczeniach mienia odszkodowanie wypłaca się w kwocie odpowiadającej wysokości szkody, nie większej jednak od sumy ubezpieczenia ustalonej w umowie. Nie budzi wątpliwości, że odszkodowanie na odpowiadać wysokości szkody. Odszkodowanie przewyższające wysokość szkody prowadzi do bezpodstawnego wzbogacenia. Jednocześnie jednak odszkodowanie to nie może być wyższe od sumy ubezpieczenia. Tak więc wysokość odszkodowania ubezpieczeniowego zależy od wartości ubezpieczeniowej i sumy ubezpieczenia, tj. określonej w umowie ubezpieczenia kwoty, na którą ubezpieczono mienie. Ponieważ, w okolicznościach sprawy, suma ubezpieczenia wyrażała, rzeczywistą wartość budynku, ubezpieczający przy całkowitym zniszczeniu budynku uzyskałby odszkodowanie odpowiadające utraconej wartości.

Mając powyższe na uwadze należy podnieść, iż w przedmiotowej sprawie bezspornie nie dokonano odbudowy budynku stodoły i remontu budynku mieszkalnego. Zatem mając na względzie powyżej omówione zasady ustalenia odszkodowania, zgodzić się należało ze skarżącym, że przy ustaleniu wysokości odszkodowania należało uwzględnić faktyczne zużycie budynków, również sprzed zaistnienia szkody. Kwestia czy należy uwzględnić również wcześniejsze zużycie budynku była przedmiotem analizy Sądu Najwyższego, który w uchwale z 18 listopada 2015r., sygn.. akt III CZP 71/15 wyraził stanowisko, że ustalenie wysokości szkody w razie niepodjęcia odbudowy, naprawy lub remontu budynku wchodzącego w skład gospodarstwa rolnego (art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy z 22.5.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 392 ze zm.) następuje z uwzględnieniem stopnia zużycia budynku; odszkodowanie wypłaca się w kwocie odpowiadającej wysokości szkody, nie większej jednak od sumy ubezpieczenia ustalonej w umowie. W uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia Sąd Najwyższy podał, że jeżeli zatem przedmiotem ubezpieczenia był budynek zużyty w 86 %, a na skutek zdarzenia losowego, które uzasadnia odpowiedzialność ubezpieczyciela, stan budynku pogorszył się, to ustalając wysokość szkody nie można pominąć faktu, że przed wypadkiem budynek był już zużyty w oznaczony procencie. Pominięcie oznaczałoby naruszenie reguł obowiązujących przy ustalaniu wysokości szkody. Biorąc pod uwagę, że odszkodowanie ubezpieczeniowe nie może przewyższać szkody rzeczywistej wyrządzonej w ubezpieczonym mieniu. Sąd Okręgowy w pełni podziela to stanowisko, ponieważ dokonana w uchwale wykładnia przepisów art.68 ust. 1 i 4 art. 69 pkt. 1 i art. 13 ust. 3 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o obowiązkowych ubezpieczeniach jest zgodna z ogólną zasadą wyrażoną w art. 361 § 2 k.c. W konsekwencji prowadzi to do wniosku niebudzącego wątpliwości, że szkoda w niniejszej sprawie rozumiana jako koszty odbudowy budynku powinna być ustalona jako rzeczywiste koszty odbudowy z nowych materiałów, ale pomniejszona o wskaźnik kosztów zużycia technicznego. W innym wypadku na koszt ubezpieczyciela powód uzyskałby więcej niż miał przed datą szkody. Z tych

względów apelacja pozwanego w tej części zasługiwała na uwzględnienie. Biegły wyliczył koszt odbudowy budynku mieszkalnego na kwotę 3.084,48 zł budynku stodoły na wartość 96.649,86 zł. Zatem uwzględniając stopień zużycia obu budynków określony w polisie, odszkodowanie dla powoda powinno być ustalone w odniesieniu do budynku mieszkalnego w wysokości – 956,19 zł (3.084,48 zł x 69% - 2.128,29 zł), zaś w przypadku stodoły – 26.095,46 zł (96.649,86 zł x 73% - 70.755,39 zł). Biorąc po uwagę kwoty wypłacone w toku likwidacji szkody odpowiednio – 695,08 zł i 19.928,73 zł, w związku do zapłaty pozostawała kwota 6.427,84 zł. W pozostałej części powództwo podlegało oddaleniu. Mając to na względzie, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. jak w pkt. Ia wyroku. Sąd Okręgowy nie podzielił natomiast drugiego z zarzutów apelacyjnych dotyczącego wydatku na prywatną opinię biegłego. W tej kwestii należało podzielić stanowisko Sądu Rejonowego. W ocenie Sądu Odwoławczego w pewnych uzasadnionych przypadkach koszty poniesione na weryfikację wysokości odszkodowania ustalonego przez ubezpieczyciela w postępowaniu likwidacyjnym podlegają zwrotowi na rzecz ubezpieczonego, zwłaszcza gdy nie podejmuje on odbudowy zniszczonych budynków, a drugiej strony samodzielne ustalenie odszkodowania czy też samodzielna weryfikacja odszkodowania jest wysoce utrudniona. W takiej sytuacji poszkodowany może na własne ryzyko uciec się do pomocy rzeczoznawcy. W niniejszej sprawie taka sytuacja wystąpiła. W związku z tym nie ulega wątpliwości, że uzasadniony był wydatek w celu dochodzenia własnych praw przez powoda. W konsekwencji zatem trzeba było przyznać zwrot tego wydatku od strony pozwanej, albowiem to jej działanie doprowadziło do konieczności skorzystania z opinii rzeczoznawcy. Z tych względów, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. apelacja pozwanego oddalił, o czym orzekł jak w pkt. II wyroku. O kosztach procesu za I instancję, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. W przedmiotowej sprawie żądanie zostało uwzględnione w 28%, natomiast pozwany wygrał sprawę w 72%. Stosownie do powyższego, Sąd rozdzielił między stronami koszty procesu, w tym koszty zastępstwa procesowego każdej ze stron, powoda w kwocie 1.217 zł i pozwanego 2417 zł, uiszczoną przez powoda opłatą sądową od pozwu w wysokości 1.306 zł, koszty opinii biegłego w wysokości łącznie 984,68 zł (uiszczone w kwocie 284,68 zł przez powoda i w kwocie 700 zł przez pozwanego). Zatem uwzględniając procentowy wynik sprawy, Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.267,58 zł tytułem kosztów procesu. Koszty sądowe w sprawie to: 1.306 zł(opłata sądowa) + 984,68 zł (koszty opinii) = 2.290,68 zł. Zatem 2.290,68 zł x 28% = 641,39 zł, to kwota z tytułu kosztów sądowych należna od pozwanego. Z kolei 984,68 zł x 72 % = 708,97 zł, to kwota należna od pozwanego na rzecz powoda. Kompensata kwot (709,97 zł – 641,39 zł) daje wynik 67,58 zł. Kwota ta jest należna od powoda dla pozwanego. Dodatkowo należy uwzględnić koszty zastępstwa należne stronom, przy czym dla powoda 1.217 zł, zaś dla pozwanego 2417 zł , ustalone w oparciu o § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu oraz § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu. Wymienione wyżej kwoty ulegały również kompensacie, co daje kwotę 1.200 zł. Mając powyższe na uwadze należało zasądzić od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1267,58 zł tytułem kosztów procesu za I instancję. Dlatego też Sąd Okręgowy orzekł, jak w pkt. Ib sentencji wyroku. O kosztach procesu za II instancję orzeczono na podstawie art. 98 §1 i 3 k.p.c. w zw. z w § 2 ust. 2 i 5 rozporządzenia i § 10 ust. 1 pkt. 1 i ust. 2 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800 z późn. zm.). Pozwany poniósł koszty obejmujące opłatę od apelacji – 807 zł i koszty zastępstwa – 1800 zł.

Z tych względów o kosztach procesu za II Instancję orzeczono jak w pkt. III wyroku.

Wiesława Kozikowska Włodzimierz Wójcicki Eugeniusz Dąbrowski